

MJA Overige Industrie

>> Als het gaat om energie en klimaat

De meerjarenafspraak Overige Industrie (MJA-OI) is een overeenkomst tussen de Nederlandse overheid en een groot aantal individuele bedrijven in de Nederlandse industrie om de energie-efficiency te verbeteren. Het belangrijkste doel is te komen tot een duurzame energiehouding door een energie-efficiënte productie, producten en (keten)samenwerking. Ook de uitstoot van CO₂ wordt door energie-efficiëntie drastisch verminderd.

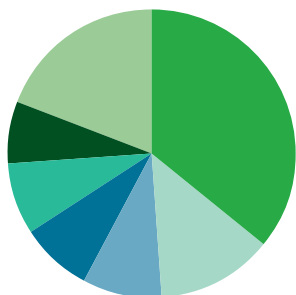
Convenant: werkbare afspraak voor energiebesparing

Nederland heeft goede ervaringen met de convenantaanpak. Vanaf 1989 zijn drie convenanten gesloten: MJA1 tot en met MJA3. In MJA1 (1989 – 2000) stonden de eigen productieprocessen centraal. Maatregelen richtten zich bijvoorbeeld op minder energiegebruik in de fabrieken. De opzet bleek succesvol: de deelnemende industrie realiseerde een energie-efficiencyverbetering van 22,3 procent (doel: 20 procent). MJA2 (2000 – 2008) richtte zich op energieverbetering binnen én buiten de bedrijfspoot. Voor het eerst werd ook de hele kringloop van het product opgenomen. Aan de basis hiervan ligt de opzet van een energiezorgsysteem. Intern zorgt dit voor de optimalisering van alle processen (procesefficiency). Buiten de poort maakt ketenefficiency het mogelijk energie te besparen in de totale productketen. Daarnaast kan de industrie ook besparen door duurzame energie (DE) zelf op te wekken of in te kopen. In 2008 is de MJA3 ondertekend waarbij een ambitie is opgenomen om per iedere vier jaar 8 procent energie te besparen. De focus verschuift daarmee naar integrale kostprijs en energie-efficiëntie als onderdelen van duurzaam ondernemen.

MJA Overige Industrie

De convenanten worden afgesloten met brancheorganisaties of productschappen. Voor bedrijven die niet behoren tot brancheorganisaties of productschappen is een MJA-Overige Industrie (OI) in het leven geroepen. Op 1 juli 2008 traden de OI-bedrijven – circa de helft bestaat uit bedrijven uit de technologische maakindustrie – opnieuw toe tot de MJA3. Agentschap NL/NL Energie en Klimaat biedt hierbij resultaatgerichte ondersteuning. Per ultimo 2010 zijn 35 bedrijven toegetreden.

Figuur: Energieverbruik MJA3 industriële sector in PJ (2009)

■	38,4 PJ	Olie- en Gasproducerende industrie (38.413 TJ) – 36%
■	14,0 PJ	Overige industrie (13.999 TJ) – 13%
■	9,7 PJ	Chemische industrie (9.737 TJ) – 9%
■	8,4 PJ	Grofkeramische industrie (8.370 TJ) – 8%
■	8,4 PJ	Rubber-, Lijm- en Kunststoffindustrie (8.412 TJ) – 8%
■	7,5 PJ	Afvalwaterzuivering Waterschappen (7.498 TJ) – 7%
■	19,5 PJ	Andere MJA3-sectoren* – 19%

* Andere MJA3-industriële sectoren:

Asfaltindustrie (2.976 TJ), Fijnekeramische industrie (1.098 TJ), Gieterijen (1.765 TJ), Kalkzandsteen- en Cellenbetonindustrie (1.008 TJ), Koel- en vrieshuizen (2.357 TJ), Metallurgische industrie (2.992 TJ), Oppervlaktebehandelende industrie (1.398 TJ), Tankopslagbedrijven (2.277 TJ), Tapijtindustrie (808 TJ), Textielindustrie (1.251 TJ) en Textielservicebedrijven (1.556 TJ).

Er zijn drie sectoren binnen MJA3: de industriële sector, de voeding- en genotmiddelensector en de dienstensector. In 2009 namen binnen de industrie sector 17 industriële branches deel aan de monitoring. De sector industrie vertegenwoordigt met 105,9 PJ ongeveer 64 procent van het totale MJA3-energiegebruik in 2009. Ter illustratie: 35 PJ staat ongeveer gelijk aan het energieverbruik van 400.000 huishoudens. Het totale primaire energieverbruik van alle MJA3-bedrijven was in 2009 164,5 PJ oftewel vergelijkbaar met circa 2 miljoen Nederlandse huishoudens. Met 3 procent van het totaal aantal bedrijven binnen MJA3 (totaal: 1.100 per 2009) vertegenwoordigt MJA-OI binnen de sector Industrie ongeveer 13 procent van het energieverbruik en bijna 9 procent van het totale primaire energieverbruik van alle MJA3-bedrijven (164,5 PJ in 2009).

Kenmerken van MJA OI-bedrijven

De gezamenlijke omzet van de aangesloten MJA OI-bedrijven in 2009 is circa 14 miljard euro. Samen hebben zij circa 79.000 werknemers in dienst. Het aantal werknemers per bedrijf loopt uiteen van tien tot vele duizenden. Het totale energieverbruik van de OI-sector bedraagt in 2009 bijna 14 PJ (13.999 TJ). Onderverdeeld bestaat dit uit ruim 1,1 miljard kWh elektriciteit, 115 miljoen m³ aardgas en 386 TJ warmte en overig brandstofverbruik. Het aandeel van de energiekosten in de omzet varieert sterk gezien de heterogeniteit van de bedrijven. Er zijn zeer grote energiegebruikers (3.000 TJ), maar ook kleine (6 TJ).

Samenwerking

De bedrijven binnen de MJA-OI werken op unieke wijze samen. Zo is er vijf keer per jaar een bedrijvenoverleg, bedoeld om de MJA-OI aan te sturen en kennis te verspreiden. Afhankelijk van de actualiteit komen Energie Efficiency Plannen (EEP's), ketenefficiency, energiezorg en monitoringrapportages aan de orde. Andere regelmatig terugkerende agendapunten zijn deelname OGE, Platform MJA3, agendacommissie MJA3, CO₂-emissiehandel, nieuwe en te verwachten Europese regelgeving en beleidsplannen over energiebesparing van de Europese Commissie, en hoe energie-efficiency wordt toegepast in het MVO-beleid van deelnemende bedrijven.

De Overige Industrie heeft ook gebruikersgroepen geïnitieerd waar onderwerpen worden besproken die in het bedrijvenoverleg zijn geselecteerd. Zo'n gebruikersgroep bestaat uit 5 à 10 bedrijven. De spin-off van de kennis en ervaringen die worden gedeeld in deze groep, wordt uitgewisseld met andere MJA OI-deelnemers of de sector totaal en voor andere MJA-sectoren waarmee vaak wordt samengewerkt. Onderwerpen binnen de gebruikersgroepen zijn bijvoorbeeld verlichting, WKK-installaties, nullast en transport. Ketenoverstijgende onderwerpen zijn onder meer Textiel Opnieuw, waarbij de KLM intensief samenwerkte met de textielindustrie.

Het duurzaamheidskompas van FME

Een innovatief MJA3-spoor is het uitvoeren van een voorstudie/ routekaart. Deze activiteit draagt bij aan de doorontwikkeling van sectoren gerelateerd aan duurzaam ondernemen. Het gaat er vooral om te zoeken naar 'doorbraken' en daarmee ook naar het maximaliseren van winst voor de PPP's (People, Planet, Profit) van duurzaam ondernemen. Na een succesvolle voorstudie *Hightech Industrie* door een groep OI-bedrijven in de technologisch industriële sector, is het traject doorgezet in de vorm van het zogeheten *FME Duurzaamheidskompas Hightech Ketens*. Het realiseren van energie-efficiëntie wordt door FME gezien als een vereiste voor het behoud van de concurrentiepositie van hightechbedrijven in de internationale markten. Omdat naast energie ook sterke aandacht is voor beschikbaarheid en betaalbaarheid van materialen, is één van de belangrijke onderdelen het sluiten van ketens. Daarbij komen aspecten aan bod als: 'wie is/zijn de ketenregisseur(s)', 'welke rol(len) vervult mijn bedrijf in de keten' en 'hoe werk ik bedrijfsmatig samen met partners in de keten'. De (25) bedrijven die deelnemen aan het traject, geven sturing aan het ontwikkelen van tools die vervolgens door een brede achterban in de technologisch industriële sector kunnen worden benut. Door het collectief omschakelen naar nieuwe werkwijzen in de sector blijkt dat 50 procent energie-efficiëntieverbetering in 2030 ten opzichte van 2005 mogelijk is.

Projecten

(Ondersteund door Agentschap NL)

- Elektriciteitsbesparing bij elektromotoren (systemen) krijgt aandacht binnen het Europese project *Motor Challenge Programme*;
- Textiel Opnieuw: een ketenproject waarbij alle damesuniformen van de KLM zijn ge'upcycled' tot nieuwe producten, in nauwe samenwerking met de textielindustrie en kenniscentrum Texperium;
- Warmtekrachtkoppeling (WKK);
- Optimalisatie persluftsysteem;
- Nullast met aandacht voor energiebesparende opties tijdens productiestilstand;
- Optimalisatie van transport met verdieping en oriëntatie op besparingsmogelijkheden;
- Opstellen en uitvoeren van scans: bedrijfshallenscans en waar mogelijk in combinatie met onderzoek naar warmteoptimalisatie (W-scans).

Ketenefficiëntie en duurzame energie

De sector OI zet in op ketenefficiëntie en duurzame energie. Tot en met 2009 is ca 1 PJ structurele besparing gerealiseerd in de productketen (onder andere bij energie-efficiëntere chips en printers) en in de productieketen (bijvoorbeeld materiaalbesparing in de voertuigproductie en de inzet van secundaire grondstoffen). Ook heeft de sector vele maatregelen genomen op het gebied van duurzame energie. De inzet van duurzame energie richt zich op het zelf opwekken en/of het inkopen van duurzame energie (verduurzaming van de energievoorziening). Door de eigen opwekking (energie uit afval en biomassa, omgevingswarmte, wind- en zonne-energie) heeft de sector OI 24 TJ bespaard. De inkoop van groene stroom bedroeg in 2009 3.124 TJ.

Tabel: Aantal en besparing van nieuwe maatregelen

In 2009 t.o.v. 2008	Aantal nieuwe maatregelen		Omvang besparing (in TJ)	
	2008	2009	2008	2009
Procesefficiëntie	205	374	256	444
Ketenefficiëntie	19	25	355	-456 TJ**
Duurzame energie	8	7	1.306	1.092 TJ

** In 2009 was de bijdrage van ketenprojecten 1249 TJ, in 2008 1705 TJ. Er is in 2009 ten opzichte van 2008 dus sprake van 456 TJ minder besparing door ketenprojecten.

Over het MJA-programma

In Nederland hebben de overheid en het bedrijfsleven afspraken gemaakt over het effectief en efficiënt inzetten van energie. Die afspraken zijn vastgelegd in meerjarenafspraken energie-efficiency (MJA3 en MEE) en richten zich vooral op energie-intensieve sectoren (circa 1.200 bedrijven). Met als resultaat: de energie-efficiency verbeterde sinds 1992 jaarlijks gemiddeld met 2 procent. Het MJA-programma ondersteunt daarbij. Wie deelneemt aan de meerjarenafspraken, kan gerichte hulp ontvangen. De MJA-adviseurs ondersteunen bij het opstarten, aanjagen, voorlichten, begeleiden, adviseren, faciliteren van kennisnetwerken en (deels) financieren van projecten rond energiebesparing.

Het MJA-programma wordt uitgevoerd door Agentschap NL, onderdeel van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. Zie voor meer informatie: www.agentschapnl.nl/mja

Succesvolle uitvoering

De uitvoering van de MJA is succesvol binnen de Overige Industrie. De groep deelnemende bedrijven is zeer actief in de uitvoering van projecten met als resultaat een totale energiebesparing tot en met 2009, ten opzichte van 2005 in TJ, van:

- 1.296 (PE-maatregelen)
- 20 (productieketen efficiëntie)
- 976 (productketen efficiëntie)
- 24 (opwekking DE)
- 3.124 (inkoop DE)

Samenstelling van de MJA OI

De MJA Overige Industrie is een heterogene groep bedrijven met een grote diversiteit aan producten en/of processen.

PARTICIPERENDE BEDRIJVEN ULTIMO 2010

Metalektro en Hightech

Ahrend Produktiebedrijf
Sint-Oedenrode B.V. +
Zwanenburg B.V.
Anteryon B.V.
Ball Packaging Europe Oss N.V.
DAF Trucks N.V.
DutchAero B.V.
FEI Electron Optics B.V.
Honeywell B.V.
NedSchroef Helmond B.V. en
NedSchroef Weert B.V.
Netherlands Car B.V.
NXP Semiconductors
Netherlands B.V.
Océ Technologies B.V.
PANalytical B.V.
Philips Electronics Nederland
B.V.
Scania Production Zwolle B.V.
VDT/Bosch Group

Voedinggerelateerde bedrijven

Bierbrouwerij De
Koningshoeven B.V.
BV Budelse Brouwerij
Gulpener Bierbrouwerij B.V.

InBev Nederland B.V.
Lindeboom Bierbrouwerij B.V.
Perfetti Van Melle Benelux B.V.
Sensus Operations B.V.

Mineralenverwerking

Ankerpoort N.V.

Recycling en milieutechniek

Berger Recycling B.V.
Veluwe Afval Recycling (VAR)

Luchtvaart

Koninklijke Luchtvaart
Maatschappij N.V.
Schiphol Nederland B.V.

Media

Nederlandse Omroep Stichting

Hardingsprocessen voor metalen

Bodycote Hardingscentrum
B.V.
H&ST Heat Surface Treatment
B.V.

Kunststofverwerking en dakbedekking

Icopal B.V.
Rompa-Technoplast B.V.
Tredagar Film Products B.V.

Bloedplasmaverwerking

Sonac Loenen B.V.

Geschenkpapier

Kaleidoscope Nederland B.V.

CONTACTPERSONEN

Voor meer informatie over de MJA Overige Industrie kunt u terecht bij:

De heer M. van der Molen (Mient)

FEI Electron Optics
Voorzitter van het MJA-OI
bedrijvenoverleg
T 040 235 60 00
mient.van.der.molen@fei.com

De heer ing. N.T.J. Rutten (Nico)

NXP Semiconductors
Netherlands B.V.
Voorzitter Overleg Groep
Energie (OGE)
T 024 353 54 01
nico.rutten@nxp.com

De heer ir. C.L. Droste MSc (Charlie)

Vereniging FME-CWM
Secretaris van de MJA Overige
Industrie
T 079 353 13 74
chd@fme.nl

Mevrouw A. Pronk (Anke)

KLM NV
T 020 649 15 34
anke.pronk@klm.com

De heer R. Stegers (Ronald)

Daf Trucks
T 040 214 33 91
ronald.stegers@
daftrucks.com

De heer ir. J.M.H.M. Hutjens (Marcel)

Agentschap NL Team Netwerk
Bedrijven
Relatiebeheerder MJA Overige
Industrie
T +31 (0)88 602 23 11
marcel.hutjens@
agentschapnl.nl

Informatiepunt NL Energie & Klimaat

T +31 (0)88 602 92 00

(tussen 9:00 en 16:00 uur)

info.mja@agentschapnl.nl

www.agentschapnl.nl/mja